

AANTEKENEN

Faunabeheereenheid Fryslan
t.a.v. het bestuur
't Hou 8
8404 GH LANGEZWAAG

Leeuwarden, 29 november 2022

Verzonden, **- 7 DEC. 2022**

Ons kenmerk : 02047007
Afd./Opgave : Biodiversiteit en landschap
Behandeld door : Opgave Groen / (058) 292 59 25 of provincie@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Winterganzen 2023

Geacht bestuur,

Op 1 november 2022 ontvingen wij van u het verzoek tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Winterganzen Fryslân 2023 (hierna: het faunabeheerplan). In deze brief informeren wij u over ons besluit om het faunabeheerplan goed te keuren.

Besluit

Wij hebben besloten om het door u vastgestelde Faunabeheerplan Winterganzen Fryslân 2023 goed te keuren.

Dit besluit treedt op 1 januari 2023 in werking.

Toelichting

Algemeen

Vrijstelling

Het opzettelijk doden en verstoren van kol-, brand- en grauwe ganzen is verboden op grond van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Provinciale Staten mogen op grond van artikel 3.3, tweede lid, van de Wnb bij verordening van deze verboden vrijstelling verlenen. Onze Staten hebben van die mogelijkheid gebruikgemaakt en op basis van artikel 5.6, eerste lid, onder 1.1, van de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017 (hierna: Verordening), vrijstelling verleend voor het opzettelijk verstoren en doden van de kol-, brand- en grauwe gans ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen.

Aan de vrijstelling zijn op grond van artikel 5.3 van de Wnb voorschriften en beperkingen verbonden. In de verordening is onder andere geregeld dat de vrijstelling geldt van 1 november tot 1 april of uiterlijk tot 1 juni (soort specifiek, in dit geval de brandgans). In de zogenaamde foerageergebieden, waarvan de begrenzing bij verordening is vastgesteld, mag geen gebruik worden gemaakt van de vrijstelling. Ook is in de verordening geregeld dat ganzen slechts mogen worden gedood ter ondersteuning van verjaging een half uur voor zonsopkomst tot 12 uur, en dat het gebruik van een lokfluit en lokgans is toegestaan, maar elektronische middelen niet.

Fries Ganzenbeleid

Ganzenschade is een groot probleem in Fryslân. Uit de cijfers van de evaluatie van de Fryske Guozzeoanpak 2014 in 2017 bleek dat de ganzenschade in de periode van 2014 tot en met 2017 fors was toegenomen. Dit gold voor de totale ganzenschade in de gehele provincie, maar ook voor de ganzenschade per wildbeheereenheid. In de aangescherpte Fryske Guozzeoanpak 2017-2020 (vastgesteld op 17 oktober 2017 en verlengd tot en met 2023) is bepaald dat Fryslân fors inzet op de reductie van ganzenschade.

Inmiddels wordt er in Fryslân gewerkt aan een nieuw ganzenbeleid. De evaluatie van het huidige beleid (Gans in Balans, vastgesteld door Provinciale Staten, en de Fryske Guozzeoanpak 2017-2020, vastgesteld door Gedeputeerde Staten) is op 15 februari 2022 met onze Provinciale Staten gedeeld. Op die datum hebben onze Staten de startnotitie met uitgangspunten voor het nieuwe ganzenbeleid vastgesteld. De verwachting is dat het nieuwe ganzenbeleid in 2023 door onze Staten wordt vastgesteld evenals de uitwerking hiervan door Gedeputeerde Staten. Mogelijk volgt op dat moment of daarna een aanpassing van de vrijstelling die in de verordening is opgenomen.

Het voorliggende faunabeheerplan

De goedkeuring van het huidige Faunabeheerplan Winterganzen 2018 – 2020 (verlengd tot en met 2022) loopt per 31 december 2022 af. In het nu voorliggende faunabeheerplan wordt uitgewerkt op welke wijze invulling wordt gegeven aan de vrijstelling die is opgenomen in de verordening voor het beheer van kol-, brand- en grauwe ganzen.

Het faunabeheerplan heeft een looptijd van slechts één jaar. Wij merken hierover op dat zonder goedgekeurd faunabeheerplan geen gebruik mag worden gemaakt van de vrijstelling uit de verordening. Op uw verzoek kunnen wij de geldigheidsduur van het faunabeheerplan met maximaal 24 maanden verlengen (artikel 3.3, tweede lid, van de verordening).

De aanpak die in voorliggend faunabeheerplan wordt beschreven, is gebaseerd op het huidige vigerende beleid dat is vastgesteld door Provinciale Staten (Gans in Balans) en de uitwerking daarvan door Gedeputeerde Staten (Fryske Guozzeoanpak 2017 – 2020). De voorgestelde maatregelen zijn in beginsel gelijk aan de maatregelen die in het Faunabeheerplan Winterganzen 2018 – 2020 (verlengd tot en met 2022) zijn beschreven. De onderbouwende gegevens, zoals trends en schadecijfers, zijn geactualiseerd. Het nu voorliggende faunabeheerplan is daarom te zien als een voortzetting van het Faunabeheerplan Winterganzen 2018 – 2020.

Eisen aan een faunabeheerplan

Artikel 3.12, eerste lid, van de Wnb bepaalt dat Faunabeheereenheden voor hun werkgebied één of meer faunabeheerplannen vaststellen. Het faunabeheerplan is de basis voor de uitvoering van een vrijstelling voor schadebestrijding, de verlening van ontheffingen en de uitoefening van de jacht.

Schadebestrijding, populatiebeheer en de uitoefening van de jacht moeten overeenkomstig het faunabeheerplan geschieden. Het faunabeheerplan moet worden vastgesteld door de faunabeheereenheid (artikel 3.12, zesde lid, van de Wnb). Het faunabeheerplan behoeft vervolgens goedkeuring van Gedeputeerde Staten (artikel 3.12, zevende lid, van de Wnb). Het besluit tot goedkeuring van een faunabeheerplan is een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit, voor zover dat betrekking heeft op de landelijke en provinciale vrijstellingen voor schadebestrijding en de jacht.¹

In artikel 3.12 van de Wnb worden eisen gesteld aan de inhoud van het faunabeheerplan. Provinciale Staten kunnen op grond van artikel 3.12, negende lid, van de Wnb ook regels stellen waaraan de faunabeheerplannen moeten voldoen. In Fryslân hebben Provinciale Staten in de verordening eisen gesteld over de doelstelling en reikwijdte, de geldigheidsduur en de inhoud van het faunabeheerplan. Naast algemene eisen aan de inhoud (artikel 3.4 van de verordening) zijn aan het faunabeheerplan inzake populatiebeheer en schadebestrijding van diersoorten aanvullende eisen gesteld (artikel 3.5 van de verordening). Het gaat onder meer om een onderbouwing van de noodzaak van schadebestrijding, de aard en omvang van de getaxeerde schade in de afgelopen vijf jaren en een beschrijving van het effect van de al uitgevoerde maatregelen en geplande maatregelen.

Procedure

In de Wnb is voorgeschreven hoe tot een faunabeheerplan moet worden gekomen. De wet bepaalt dat de faunabeheereenheid een faunabeheerplan vaststelt en dat dit plan goedkeuring behoeft van Gedeputeerde Staten. U heeft het faunabeheerplan op 1 november 2022 vastgesteld en op dezelfde dag aan ons ter goedkeuring overgelegd.

Toetsing

Algemeen

In de Wnb en in artikel 3.4 en 3.5 van de verordening zijn eisen gesteld aan de inhoud van een faunabeheerplan over schadebestrijding. Wij hebben getoetst of het nu ingediende Faunabeheerplan Winterganzen Fryslân 2023 aan deze eisen voldoet. Ook hebben wij getoetst of dit faunabeheerplan in overeenstemming is met het provinciaal faunabeleid, vastgelegd in de door Provinciale Staten vastgestelde Nota Faunabeleid Fryslân, de nota Gans in Balans en de Fryske Guozzeoanpak 2017 – 2020 (verlengd tot en met 2023).

Werkgebied en kaart

Het faunabeheerplan bevat een beschrijving van het werkgebied van de faunabeheereenheid en een kaart waarop de begrenzing van het gebied waarop het faunabeheerplan betrekking heeft (artikel 3.4, eerste lid, onder a en b, van de verordening).

Passende en doeltreffende maatregelen

In hoofdstuk 5 van het faunabeheerplan beschrijft u op welke manier de schadebestrijding door winterganzen wordt aangepakt in de komende planperiode. U zet, net als in het voorgaande faunabeheerplan, in op het combineren van een aantal maatregelen en voorzieningen. Het doel is uiteindelijk om te voorkomen dat grauwe gans, kolgans en brandgans belangrijke schade aan gewassen aanrichten. In het plan onderbouwt u onder verwijzing naar diverse wetenschappelijke onderzoeken dat de beschreven maatregelen effectief zijn gebleken. Ook onderbouwt u dat er geen alternatieven zijn voor ondersteunend afschot (artikel 3.12, vierde lid, van de Wnb).

¹ ABRvS 20 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:875, AB 2019/313.

Trendtellingen

In bijlage 2 bij het faunabeheerplan staan trendtellingen van de ganzen waarop het plan betrekking heeft. Ook is de verspreiding van de betrokken ganzen in Fryslân beschreven (ook in vergelijking met de landelijke situatie). Daarnaast is per betrokken ganzensoort de aantalsontwikkeling in kaart gebracht en is ook de trend van de betrokken populaties belicht. De trendtellingen zijn afkomstig uit meerdere openbare bronnen en geven een voldoende beeld van de ontwikkeling van de standen van de soorten waarop het faunabeheerplan betrekking heeft (artikel 3.12, vijfde lid, van de Wnb en artikel 3.4, eerste lid, onder c, van de verordening).

Onderbouwing van de noodzaak

Uit het faunabeheerplan blijkt de noodzaak van de schadebestrijding. In paragraaf 5.2 gaat u in op de vraag wat de schadeontwikkeling is als niet tot schadebestrijding wordt overgegaan. De schadeomvang binnen Fryslân zal dan toenemen, concludeert u (artikel 3.5, eerste lid, onder a, van de verordening).

Aard en omvang van schade

In hoofdstuk 3 en bijlage 4 van het faunabeheerplan onderbouwt u de aard en de omvang van de getaxeerde schade. U betreft daarbij voor heel Fryslân de winterperiodes 2014-2015 tot en met 2020-2021. Per wildbeheereenheid is de schade inzichtelijk gemaakt voor de jaren 2017 tot en met 2021 (artikel 3.5, eerste lid, onder b, van de verordening).

Uitgevoerde en geplande handelingen en effecten

In bijlage 4 bij het faunabeheerplan gaat u in op de getroffen maatregelen in de afgelopen vijf jaren en het effect dat deze maatregelen hebben gehad.

Het faunabeheerplan gaat uitgebreid in op de onderbouwing van de aard en de noodzaak van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade aan gewassen en bevat een beschrijving van het verwachte effect van deze maatregelen (artikel 3.5, eerste lid, onder c, van de verordening).

Noodzaak ondersteunend afschot

In onder andere paragraaf 5.6 en bijlage 4 gaat u in op de noodzaak van ondersteunend afschot. Onder verwijzing naar wetenschappelijke onderzoeken, beschrijft u dat afschot op zich geen doel is, maar wel noodzakelijk is. Zonder afschot is het sturend effect van de verjagingsinspanningen beperkt en kan belangrijke schade aan gewassen niet worden voorkomen (artikel 3.5, tweede lid, van de verordening).

Vrijstellingsvoorwaarden

Naast toetsing aan de voorwaarden die de Wnb en de verordening stellen aan het faunabeheerplan, hebben wij getoetst of aan de door provinciale staten verleende vrijstelling uitvoering kan worden gegeven.² Vrijstelling mag op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing is, de vrijstelling nodig is in het kader van specifiek aangeduide wettelijke belangen, waaronder voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, en de vrijstelling niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

² Conform de uitspraak van de ABRvS van 7 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:745, m.nt. *M en R* 2021/69.

In onder andere hoofdstuk 3 en bijlage 4 van het faunabeheerplan beschrijft u waarom de inzet van preventieve maatregelen, alternatieve handelingen of handelwijzen naar verwachting niet tot een bevredigend resultaat (het terugdringen van schade aan gewassen) zullen leiden. Aangetoond is dat zonder ondersteunend afschot het sturend effect van verjagingsinspanningen beperkt zijn en belangrijke schade niet kan worden voorkomen (artikel 3.3, vierde lid, onder a, van de Wnb).

Het faunabeheerplan onderbouwt dat de vrijstelling noodzakelijk is ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen (artikel 3.3, vierde lid, onder b, van de Wnb).

Uit het faunabeheerplan blijkt verder dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de ganzensoorten (artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wnb). Dit wordt onder meer geborgd doordat wij elk jaar op grond van artikel 5.6 van de verordening vaststellen hoeveel brandganzen, grauwe ganzen en kolganzen maximaal gedood mogen worden bij het verjagen met ondersteunend afschot. Dit afschot is, zoals eerder is vermeld, geen doel op zich.

Conclusie

Wij zijn van mening dat u met dit Faunabeheerplan Winterganzen Fryslân 2023 invulling geeft aan de eisen die worden gesteld aan een faunabeheerplan. Het faunabeheerplan voldoet aan de eisen uit de Wnb, de verordening en past binnen de kaders die Provinciale Staten hebben gesteld in de Nota Faunabeleid Fryslân en de nota Gans in Balans en de uitwerking hiervan in de Fryske Guozzeoanpak 2017 – 2020 (verlengd tot en met 2023). Daarom hebben wij besloten het Faunabeheerplan Winterganzen Fryslân 2023 goed te keuren.

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van deze brief vragen, dan kunt u contact opnemen met de Opgave Groen van onze provincie. De contactgegevens vindt u in het briefhoofd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

A. Schepers, MSc, secretaris

Bezwaar

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, Postbus 20120, 8900 HM in Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en bij voorkeur met vermelding van het *kenmerk* van het besluit;
- d. de gronden van het bezwaar;
- e. de handtekening van de indiener.

Meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure vindt u op www.fryslan.nl onder "contact", of u kunt bellen met het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie, tel. (058) 292 59 25.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst niet de werking van dit besluit. De indiener van een bezwaarschrift kan, als onverwijlde spoed dat eist, een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD in Groningen. Aan een verzoek om een voorlopige voorziening zijn wel kosten (griffierecht) verbonden.